Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація вôдъ ч. 8 улици Чарнецкого.

Редакція ул. Франковъска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованѣ.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ вôдъ порта. Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвскои“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвскои“ и въ ц. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на четверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на четверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 217. | Нинѣ: Каллістрата | Завтра: Харитона | Дион. Францішка | Недѣля 27 вересня (9 жовтня) 1892 | Всходъ сонця 6 г. 13 м.; заходъ 5 г. 21 м. Баром. 760 герм + 22·2° + 14·2° | Рôкъ II.

Друга така сама історія.

Вчера писали мы на сѣмъ мѣсци про еміґрацію селянъ, котра, бодай якъ слухи ходять, розпочалась знову на великѝ розмѣры. Компетентнѣйшѝ вôдъ насъ чинники сконстатували вже, що тутъ не дѣе ся безъ якихсь тайныхъ пôдшептôвъ, безъ аґітацій, котрѝ мають очевидно не що иншого якъ лишь безсовѣстне и хитре вызыскуванє темноты и легковѣрности нашого селянина. Та дивна рѣчь, що такѝ аґітаціи можуть у насъ такъ легко ширити ся, що можуть безъ обавы повтаряти ся. Видко, що зъ одпои стороны тѝ, котрѝ того рода аґітаціями займають ся, мусять бути дуже спритнѝ люде и готовѝ до всего, а зъ другои стороны, що у насъ таки єсть мало догляду, мало хто интересує ся тыми людьми, що найлекше стають ся жертвою всякого рода обманьства, вызыскуваня та всѣлякихъ аґітацій. Якъ бы не то, то й трудно було бы представити собѣ, якъ може така справа, котра вже разъ наробила богато шуму, котра выволѣкала ся навѣтъ передъ форумъ парляментарне и звертала увагу навѣть найвысшихъ законодатныхъ сферъ, повтаряти ся знову зъ давною силою. А такъ оно єсть дѣйстно.

Звѣстно вже, що вôдъ кôлькохъ лѣтъ увихають ся у насъ якѝсь аґенты, котрѝ вербують селянъ на заробôтки до Румуніѣ. Аґенты тѝ запускають свои загоны не лишь на наше Покутє и Гуцульщину, але ажь въ Самбôрщину и далеко на Мазурщину. Справа ся була вже разъ предметомъ парляментарнои дискусіѣ; пôдносивъ єѣ именно пос. Пôдляшецкій въ Радѣ державнôй и домагавъ ся якогось способу зарады тому лиху и забезпеченя селянъ вôдъ тыхъ аґентôвъ. На тôмъ и скôнчило ся. Вербованє людей на заробôтки було притихло, ажь ось по якôмсь часѣ выступило знову въ тыхъ самыхъ сторонахъ, де вело ся и давнѣйше. Ось що пишуть н. пр. до Przeglad-у зъ Косова въ сѣй справѣ:

„Косôвщина позбавлена вôдъ многихъ лѣтъ належитои опѣки, а вызыскуваню нашого народу годилось бы якось зарадити. Зорґанізувалась тутъ спôлка, котра займає ся доставою за велику провізію робôтникôвъ на часъ робôтъ до Россіѣ и Румуніѣ. Предприємцѣ тои доставы дають задатокъ, змушують бѣдный народъ сѣльскій пôдписувати письма, мѣстячѝ въ собѣ всѣлякѝ зобовязаня. Спôлка обѣцює селянамъ золотѝ горы, выробляє, а радше выєднує безъ перешкоды пашпорты для нихъ и высылає тѝ жертвы за границю.

„Не богато селянъ вертає назадъ; гинуть они марно, гнобленѝ голодомъ и тяжкою працею вôдъ досвѣта до пôзнои ночи. Клімать въ Румуніи не сприяє тутешному народови, а повертаючѝ приносить найчастѣйше малярію (пропасницю) або ще горшѝ заразливѝ недуги. Сего року выправили сѝ предприємцѣ значне число робôтникôвъ зъ тутешного повѣта.

„Пôсля листôвъ яки наспѣли сими днями зъ Румуніѣ, селяне висланѝ до Сеймены побôчь Манолесы, по части померли тамъ въ наслѣдокъ тяжкои працѣ, по части дуже нездужають. Листы, котрѝ одержали жѣнки, позôставшѝ на своихъ ґаздôвствахъ, переходять зъ рукъ до рукъ и представляють вôдносины въ Румуніи въ страшныхъ краскахъ. И такъ пише Микола Кубинъ зъ Москалѣвки до своеи жѣнки:

Пращай не завсѣглы, бо я дуже слабый, робота тутешна забила мене; иди та подякуй факторамъ, що насъ продали за границю. Сынъ нашъ Василь Кабнаъ також слабый. Валя ємось на смѣтю, якъ у насъ на обôйстю безроги, котрыхъ у насъ все ще лѣпше годують. Кифоръ Кузикъ и Антôнъ Волощукъ вже померли. Идѣть до священика въ Москалѣвцѣ и дайте за ихъ душу дзвонити, абы нашимъ людемъ оповѣстити, яка судьба насъ стрѣчає за границею. Мы згодили ся зъ факторомъ на двомѣсячну роботу, а хочь той часъ вже давно минувъ, не хотять насъ зъ вôдси пустити. Иди, люба жѣнко, до факторôвъ, пôдпиши вексель на хату и ґрунтъ та выбави насъ зъ неволѣ. Грошей не маємо. Пôшли намъ и поратуй, бо всѣ згинемо.

Отъ така то доля стрѣтила тыхъ, що попали ся въ руки несовѣстныхъ факторôвъ и дались заманити надѣєю на великій заро-

1

Зъ краю амазонокъ,

або жертвы идолопоклоньства и дикости.

Свого часу розказали мы на сѣмъ мѣсци обширно про жѣноче войско дагомейского короля або т. зв. амазонки; теперь же розкажемо дещо про самъ край и дикѝ въ нѣмъ звычаѣ, котрѝ кождого Европейця наповняють страхомъ и вôдразою. Въ оповѣданю нашôмъ будемо держати ся того, що росповѣдають европейскѝ подорожники, котрѝ жили въ Дагомеи а котрымъ удало ся якось щасливо выдобути ся живцемъ зъ вôдтамъ.

Дагомейске королѣвство лежить на полудневôмъ побережу захôдной Африки и припирало бы до самого моря, колибъ европейскѝ оселѣ, головно же французскѝ не вôддѣляли его вôдъ него. Край то невеликій, бо пôсля новѣйшихъ справозданъ подорожникôвъ займає не бôльше якъ 180 квадратовыхъ миль и має около міліона жителѣвъ. Нинѣшный король, Є. Величество Беганцынъ-Боажере-Госсі-Бовеле (т. є. жерело всего король-велика рыба) панує въ краю зъ необмеженою властію и розпоряджає пôсля своеи волѣ майномъ и житємъ своихъ пôдданыхъ. Вôнъ має ще и кôлькохъ дорадникôвъ, зъ котрыхъ оденъ, „камбоде“, що займає непослѣдне мѣсце, має за задачу пильнувати входôвъ до королѣвскои калаты и замѣтати камѣнє зъ передъ нôгъ короля, коли той выходить на улицю.

Войско короля єсть двояке: мужеске и жѣноче, але всѣ подорожники кажуть, що жѣноче войско або т. зв. амазонки єсть хоробрѣйше, бôльше спосôбне до бою, але й лютѣйше та завзятѣйше якъ мужеске. Оно дѣлить ся на пять вôддѣлôвъ. Першій вôддѣлъ творять „пушкарки“ або артілерія: амазонки, узброєнѝ въ шаблѣ и 25 до 30 пушокъ; другій вôддѣлъ т. зв. „ловкинѣ слонѣвъ“ найхоробрѣйшій вôддѣлъ, носить на головѣ синѝ турбаны и узброєный въ довгѝ ручницѣ; кожда амазонка має крôмъ того за поясомъ довгій нôжь; третій вôддѣлъ, узброєный шаблями и пушками; четвертый має блыскучѝ шеломы, косы прямо на дручокъ вбитѝ, луки и малѝ ножѣ; вôддѣлъ сей єсть найдоборнѣйшій и служить завсѣгды до парады. Амазонки зъ послѣдного вôддѣлу мусять умѣти найлѣпше танцювати. Старшина всѣхъ тыхъ амазонокъ носить срѣбнѝ нараменники на лѣвôмъ рамени, а крôмъ того має ще й иншѝ вôдзнаки. Такъ само дѣлить ся и мужеске войско. Кôнницѣ въ Дагомею нема, бо тамъ нема коней.

Вѣра Дагомейцѣвъ єсть найпростѣйшого рода фетішизмъ. Дагомейцѣ молять ся до доброго и злого духа; до злого найбôльше, бо его найбôльше боять ся. Духовники и духовницѣ дагомейскѝ суть въ великôй ласцѣ у короля и мають велике поважанє въ народѣ. Духовники голять собѣ майже завсѣгды праву половину головы и убирають ся въ дорогу одѣжь; духовницѣ украшають свое волосє перлами и домашными грôшми (мушлями „каврі“, котрѝ тамъ уживають ся замѣсть грошей). Иншѝ Дагомейки обстригають собѣ волосє. Дагомейцѣ роблять собѣ божкôвъ зъ червонои глины и ставлять на входѣ до сѣлъ. Крôмъ того уважають Дагомейцѣ за богôвъ всѣляку гадь, котрои неразъ єсть по кôлька сотъ въ однôмъ домѣ и зъ вôдки она въ ночи доокола розлазить ся.

Головнымъ жереломъ богатства въ Дагомею єсть рôльництво, котре тамъ веде ся досыть розумно. Люде того дивного краю мають також всѣлякѝ прилады до граня, подôбнѝ якъ и всѣ прочѝ племена на тôмъ побережу: тамтамъ, бубонъ, рôдъ сопѣлки, гарфы и т. д. Розумѣє ся, що о якôйсь мельодіи не мають и понятя. Дагомейцѣ люблять передовсѣмъ танець и танцюють зъ незвычайною охотою, особливо, коли напють ся горѣвки.

Жертвъ на страченє пôдчасъ великихъ торжествъ и святъ не беруть Дагомейцѣ зъ помѣжь себе, але беруть ихъ изъ сусѣдныхъ краѣвъ. На зазывъ и приказъ фетішôвъ выбирає ся вôддѣлъ амазонокъ а за нимъ и кôлька тысячѣвъ мужеского войска, нападають въ ночи на сусѣднѝ села поблизкихъ племенъ, убивають жѣнки, палять хаты и беруть въ неволю по кôлькасотъ людей, котрѝ не могли ще завчасу передъ ними утечи. Ще въ 1889 р. спустошили они въ самôй французскôй кольоніи и забрали зъ собою 1745 людей въ неволю, котрыхъ вôдтакъ стратили зô всѣми

бокъ за границею. И хтожь виноватый тому ихъ нещастю? Чи лишь не они самѝ? Можна бы въ першôй лініи приписати вину ихъ нещастя имъ самымъ, бо чого слухати рады факторôвъ, чого выбиратись въ чужій край? Алежь годѣ, щобы чоловѣкъ, котрый потребуе заробку, котрый мусить ратувати ся якимъ небудь способомъ, абы не згинувъ зъ голоду, не послухавъ слôвъ якого небудь дурисвѣта. Годѣ отже винувати самыхъ тыхъ нещасливыхъ. Дивувати ся бôльше потреба, що въ краю нашôмъ можуть крутити ся такѝ аґенты и такъ безсовѣстно выкористувати народъ. Якъ то? Чи въ косôвскôмъ повѣтѣ не знае вже нѣхто, до кого то належить, що тамъ увихають ся такѝ аґенты и вызыскують легковѣрность тамошныхъ людей. А прецѣ, коли о тôмъ пишуть ґазеты, коли навѣть справа свого часу була пôдношена въ Радѣ державнôй, то и въ повѣтѣ повиненъ бы хтось о тôмъ знати. А може, коли теперь пôднесли ґазеты знова сю справу и вказують на ню та голосно говорять, що въ Косôвщинѣ завязала ся спôлка вызыскувачѣвъ,— може они неправду пишуть, може то лишь яка неоглядна выдумка? Чи завдавъ собѣ хто въ тôмъ повѣтѣ, до кого то належить, труду, розслѣдити сю справу, абы сказати вôдтакъ публично: такъ не есть, то все неправда! — Не знаемо; але намъ видить ся, що то бы таки конче потреба, коли въ дописяхъ до польскихъ часописей пôднесить ся выразно, що та спôлка аґентôвъ „выробляе, чи радше выеднуе безъ перешкоды пашпорты“... Закидъ се важкій, бо готовъ бы вказувати що найменше на то, що въ згаданôмъ повѣтѣ нема кому взяти въ опѣку селянъ передъ вызыскувачами и зробити разъ конець тôй спôлцѣ, котра думае очевидно завести торговлю бѣлыми невôльниками. Мы думаемо однакожь, що такъ зле ще не есть и що знайдуть ся въ Косôвщинѣ люде, котрѝ вже въ найкоротшôмъ часѣ розслѣдять цѣлу справу и, коли она дѣйстно покаже ся такою, якъ ее представляють ґазеты, зроблять конець лиху, яке руйнуе тамошныхъ селянъ.

Холера.

Зъ Будапешту доносять, що холера выступае тамъ чимъ разъ сильнѣйше и сягае навѣть вже въ высшѝ круги. Вôдъ 25 вересня доси занедужало тамъ всего 259 людей, а померло 104. Въ мѣстѣ наставъ великій переполохъ. Всѣ школы позамыкано. Въ торговли настала застоя, а приѣздъ чужихъ до мѣста дуже зменшивъ ся. На улици Вацôвскôй прийшло було вчера до грôзныхъ розрухôвъ, бо въ однôмъ домѣ померъ бувъ тамъ на холеру столяръ. Коли передъ домомъ зъявили ся мѣскѝ десінфекціонеры, застали вже тамъ величезну товпу людей, котра не хотѣла ихъ пустити до дому.

Выслано заразъ 35 кôнныхъ поліціянтôвъ и тôлькожь пѣшихъ на помôчь десінфекціонерамъ, але мешканцѣ дому тычасомъ забарикадували ся и повитали поліціянтôвъ градомъ каменя. По цѣлогодинныхъ переговорахъ мусѣли поліціянты силою дôбрати ся до того дому а тутъ стали ихъ знову жѣнки обкидати горшками та обливати кипяткомъ. Богато поліціянтôвъ есть покалѣченыхъ и попареныхъ.

Зачувати также, що и въ Сеґединѣ выбухла холера. Вчера бувъ тамъ оденъ выпадокъ смерти на холеру.

Міністерство справъ внутрѣшнымъ выдало розпоряджене до всѣхъ властей краѣвъ коронныхъ, щобы они предприняли всякѝ можливѝ мѣры осторожности противъ занесеня холеры зъ Будапешту. Міністерство покликуесь на Галичину яко на примѣръ, де енерґічнôй адміністрации при помочи властей автономічныхъ мимо неприязныхъ вôдносинъ удало ся доси охоронити край вôдъ пошести.

Въ Краковѣ було въ послѣднôй добѣ 4 выпадки занедужаня а 2 выпадки смерти на холеру. При улици св. Лаврентія окружено цѣлый комплексъ зараженыхъ домôвъ кордономъ войсковымъ.

Переглядъ політичный.

Пôсля дотеперѣшныхъ диспозицій, Рада державна мае зôбрати ся небавомъ по замкненю сесии делеґаційнои, т. е. въ першихъ днязъ падолиста. Теперь працюють надъ уложенемъ буджету на р. 1893.

Цѣсарь нѣмецкій приѣде до Вѣдня вже напевно дня 11 с. м. вô второкъ въ полудне на дворець пôвнôчнои зелѣзницѣ, де его повитають Е. В. Цѣсарь нашъ и родина. Просто зъ дворця поѣдуть до Шенбруну. По полудни буде въ замку шенбрунскôмъ обѣдъ родинный, а вечеромъ явить ся цѣсарь нѣмецкій на представленю въ оперѣ. Въ середу будуть ловы, потôмъ обѣдъ ґальовый, а вечеромъ знову представлене театральне. Въ четверъ цѣсарь нѣмецкій вôдъѣде.

Пôсля телеґрафічныхъ вѣстей мае царь вже завтра выѣхати до Спалы и Скерневицъ въ Царствѣ польскôмъ. Въ анґлійскихъ ґазетахъ взялась зъ вôдкись изъ сеи нагоды вѣсть, що въ Скерневицяхъ мае наступити зъѣздъ нашого Монарха зъ царемъ. У насъ о тôмъ нѣчогôсенько не звѣстно.

Въ Паланцѣ вôдбули ся оногды великѝ зборы сербскихъ напреднякôвъ, въ котрыхъ взяло участь бôльше якъ тысячь людей ухвалено не мѣшати ся до борбы радикалôвъ зъ лібералами и зъ жадною изъ сихъ партій не вязати ся.

Новинки.

Львôвъ дня 8 жовтня.

— **Именованя.** Судями именованѝ адіюнкты Артуръ Авліхъ вô Львова для Радехова, Кароль Людвикъ Кавецкій зъ Самбора для Чесанова и Кароль д'Абанкуръ зъ Болехова для Журавна. — Заступниками прокуратора въ Тернополи именованѝ адіюнкты: Фрид. Керберавъ и Ив. Ґавлицкій.

— **Перенесеня.** Судя Юстинъ Богуславскій перенесеный зъ Чесанова до Городка, а заступникъ державного прокуратора, дръ Францъ Мандибуръ, зъ Тернополя до Перемышля.

— **Зъ причины заразы писково-ратичнои** въ повѣтахъ: снятиньскôмъ, коломыйскôмъ, станиславôвскôмъ и турчаньскôмъ узнано тѝ повѣты заповѣтреными и заказано зъ вôдтамъ выводити и тамъ приводити всякѝ ратичнѝ звѣрята та вôдбувати торги. Вывôзъ звѣрятъ зъ вôдтамъ за границѣ краю и вывôзъ свиней до Бялои забороненый.

— **Ц. к. краева Рада школьна** ухвалила на засѣданю дня 3 жовтня: Потвердити выбôръ управителя школы въ Глѣбовичь великихъ Павла Ващука на представителя званя учительского до ц. к. Рады шк. въ Бôбр-

---

церемоніями, якѝ у нихъ въ звычаю при такôмъ громаднôмъ убиваню людей. Послухайможь теперь, що говорять подорожники о сихъ лютыхъ звычаяхъ Дагомейцѣвъ.

Жанъ Бейоль, котрого правительство францускe выслало було до Абомею, столицѣ Дагомейцѣвъ, а котрый перебувъ тамъ черезъ кôлька недѣль, майже такъ, якъ въ неволи, каже такъ:

„Виджу ще доси того кровожадного и лютого короля, якъ вôнъ въ синôй шапочцѣ оксамітнôй, вышитôй въ чорнѝ цвѣты, зъ золотою обручкою на шиѣ, зъ голыми грудьми и лишь въ короткихъ червоныхъ штанахъ, потрясае своимъ худымъ тѣломъ передо мною и якъ танцюе въ мою честь, окруженый дванацяти поважными жѣнками.... Не забуду нѣколи на то торжество, яке вôдбувало ся на обширнôмъ подвôрю королѣвскои палаты, на торжество релиґійне, въ котрôмъ поступало процесією пять тысячѣвъ жѣнокъ (тогдашного) короля Желеле, убраныхъ въ парадни строѣ. Ишли, спѣваючи якѝсь сумнѝ пѣснѣ, якъ всѣ пѣснѣ африканьскѝ, обходили доокола короля и выкрикували зъ одушевленемъ якѝсь слова, зъ котрыхъ я розпôзнавъ слова: „Кіні, кіні, кіні“, що значить левъ надъ львами.

А за королѣвскими жѣнками поступали другѝ, подôбнѝ до бронзовыхъ статуй и убранѝ въ довгѝ рѣснатѝ суконѣ, жѣнки, що несли зелѣзнѝ дручки, закôнченѝ тризубомъ зъ острыми кончиками. Ажь за тыми ступали якѝсь таемничѝ жѣнки зъ закрытымъ завоями лицемъ. Оденъ король мае лишь право видѣти ихъ лице; суть то сотворѣня призначенѝ на то, щобы гинули разомъ зъ своимъ мужемъ и велителемъ — зъ королемъ. Передъ ними ишли молодѝ дѣвчата покрикуючи и поспѣвуючи, а народъ розступавъ ся чимъ скорше, знаючи, що кинути лишь разъ окомъ на котру зъ тыхъ жѣнокъ, значить тôлько, що засудити себе на смерть.

„Той довгій рядъ щезъ вôдтакъ въ брамѣ, ведучôй на головну площу абомейску, а наразъ показавъ ся фетишъ, божокъ здоровенный, зъ головою якъ у вола. Его везли на возѣ знатнѣйшѝ невôльники попри палату. Вôнъ выставивъ свôй довгій языкъ розколеный на двѣ части, зъ котрыхъ каждый бувъ загненый якъ гачокъ до горы; въ руцѣ державъ великій святый ножъ. Скоро лишь показавъ ся народови, повитавъ той его зъ великимъ одушевленемъ, а зъ пушокъ амазонокъ роздавъ ся гукъ. Народъ падавъ лицемъ на землю передъ тымъ страшнымъ божкомъ, котрый ще нѣколи не напивъ ся до сыта людскои крови.

„Такъ поступало торжество за торжествомъ, а за каждый разъ инакше. Такъ то мали мы й сумну нагоду побачити слѣды кровавого обряду. На глинистôй доровѣ, котру сонце припѣкало, побачивъ я калужѣ крови, свѣжо стятѝ головы, що ще дивились на мене завернеными очима, тѣла страшно порубанѝ, котрѝ вже по страшнôй смерти поровѣшувано по двое за ноги на якôйсь шибеници. Кровь лляла ся ще струями зъ нихъ на землю.

До такого громадного траченя людей, вышукуе собѣ король що хвиля якусь причину. Коли помре король, то его наслѣдникъ посылае на тамтой свѣтъ цѣлѝ масы невольникôвъ, а также вже и Дагомейцѣвъ та амазонокъ, абы они ему тамъ дальше служили. Кожде торжество, каждый пиръ кôнчить ся такимъ кровопролитемъ, а крôмъ того посылае король що року въ грудни по кôлька сотъ головъ невôльникôвъ въ дарунку своимъ князямъ, щобы тымъ способомъ забезпечити собѣ ихъ дружбу.

Рѣчь зовсѣмъ природна, що коли на таку рѣзню людей маесь доставити спорo матеріялу, то король мусить частѣйше що року робити ловы на невôльникôвъ въ сусѣдныхъ краяхъ, на котрѝ нападае безъ попередного выповѣдженя войны. Коли зробить зъ якимъ сусѣднымъ племенемъ яку умову, то лишь па то, щобы своихъ сусѣдôвъ хитро обманити а потому тымъ лекше ихъ напасти. Плѣнникôвъ не каже однакожь всѣхъ заразъ убивати, лишь значну часть ихъ, скоро ихъ не потребуе до службы для себе и своихъ урядникôвъ, продае въ неволю Арабамъ, котрѝ ведуть ихъ заразъ впоперекъ цѣлои Сагары ажь до Тріполису; ба, на глумъ цѣлôй цивилізаціи европейскôй продае ихъ также Бельґійцямъ, Нѣмцямъ и Портуґальцямъ, котрѝ уживають ихъ до роботы въ своихъ кольо-

цѣ, и учителя въ Золочева Франця Иравта до окр. Рады шк. въ Золочевѣ; — перемѣнити школу въ Гермаковцѣ въ пов. борщѣвскôмъ на двоклясову, а въ Бѣлцѣ шляхоцкôй коло Львова на триклясову; — именувати сущентами кс. Ф. Листавку въ Яслѣ и Ив. Нѣмцева въ Бучачи. Учителями народными именованî: Ольга Евгенія Карпиньска въ Слобôдцѣ струшôвской, Григорій Качакъ въ Зачавю, Кароль Залясиньскій въ Залѣсю, Андрій Зубрицкій управителемъ въ Заднишôвцѣ, Генрикъ Голембіовскій уч. въ Збоискахъ, Иванъ Сеникъ ст. уч. въ Щирци, Остапъ Сохацкій ст. уч. въ Скалѣ, Стеф. Войцѣховскій управ. въ Бѣльчи, Яковъ Уливаньскій уч. Ляшкахъ королѣвскихъ, Генрикъ Юґанъ упр. въ Скалѣ, Титъ Маврановскій упр. въ Скварявѣ, Осипъ Домбровскій упр. Солонцѣ великôй, Микола Коновалецъ управ. въ Зашковѣ, Осипъ Витошиньскій управ. въ Поршнôй, Микола Петрôвъ упр въ Заяхъ и Вільгельмъ Гавело въ Ляцку. Крôмъ того кр. Рада шк. потвердила въ званю учителѣскôмъ Гната Дулембовского въ ґімназіи въ Новомъ Санчи, Волод. Загôрского у Львовѣ и Осипа Пізло въ Решовѣ, — та признала пятилѣтнî додатки проф. Тад. Мандибурови у Львовѣ, Ив. Кравчикови у Львовѣ, о. Изидорови Єверскому въ Золочевѣ и директорови въ Самборѣ Осипови Керекіятро.

— **Въ семинаріи учительскôй въ Самборѣ** почалась уже наука въ середу 5 жовтня пополудни. Рано того дня вôдбуло ся торжество отвореня школы по вôдправленыхъ богослуженяхъ. Вписало ся до 50 ученикôвъ.

— **Испыты учителѣвъ шкôлъ народныхъ и выдѣловыхъ** вôдбували ся передъ комісією екзаминаційною у Львовѣ вôдъ 21 вересня до 6 жовтня включно. До испыту на школы выдѣловî зголосило ся учительокъ 12, зъ тыхъ здало испытъ зъ вôдзначенемъ 7, безъ вôдзначеня 3, вôдступило вôдъ испыту 2; зъ рускимъ и польскимъ языкомъ выкладовымъ здало 2 панны: Федаковна и Вояковска; лише зъ польскимъ 8. Учителѣвъ до испыту выдѣлового зголосило ся 2 и оба вôдступили. До испыту для шкôлъ народныхъ зголосило ся учительокъ 40, учителѣвъ 34. Учительки всѣ здали испытъ (мѣжь ними 17 зъ вôдзначенемъ) а именно зъ рускимъ и польскимъ языкомъ выкладовымъ 11, зъ польскимъ 28, зъ нѣмецкимъ 1. Кваліфікацію учити языка нѣмецкого 9, польского 1, релиґіѣ 36 (мѣжь ними 17 зъ вôдзначенемъ) а именно зъ рускимъ и польскимъ языкомъ выкладовымъ 11, зъ польскимъ 28, зъ нѣмецкимъ 1, Кваліфікацію учити языка нѣмецкого яко предмету одержало 19 учительокъ, руского 9, польского 1, релиґіѣ 36 (мѣжь тыми 17 зъ вôдзначенемъ), спѣву 28, ґімнастики 19. Зъ учителѣвъ здало испытъ 32 (мѣжь тыми 4 зъ вôдзначенемъ), спѣву 28, ґімнастики 19. Зъ учителѣвъ здало испытъ 32 (мѣжь тыми 4 зъ вôдзначенемъ), 2 репробовано. Кваліфікацію зъ выкладовымъ языкомъ рускимъ и польскимъ одержало 26 учителѣвъ, зъ польскимъ 5, зъ рускимъ и нѣмецкимъ 1. Кваліфікаці учити, руского языка яко предмету признано 4, польского 1, нѣмецкого 9, релиґіѣ 23 (мѣжь тыми 6 зъ вôдзначенемъ) спѣву 15, ґімнастики 11. — Въ комісіи екзаминаційнôй брали участь зъ професорôвъ Русинôвъ пп. Барвѣньскій, Бѣчай, Вахнянинъ, дръ Олеськôвъ, о. Стефановичъ Тисовскій и Шухевичь. (Проф. Партицкій задля недуги не бравъ симъ разомъ участи въ испытованю).

— **До Туреччины на продажь.** Якійсь зъ тыхъ безсовѣстныхъ аґентôвъ, що то торгують людскимъ тѣломъ, намовивъ 19-лѣтну жидôвку Гендлю Флїґнеръ, жѣнку робôтника бориславскои копальнѣ, и повѣвъ єѣ до Туреччины. Флїґнеръ лишила дома 14 мѣсячну дитину. Поліція впала вже на слѣдъ того аґента.

— **Въ Терешанахъ на Буковинѣ** селянка Курилюкова розвѣшувала бѣле и въ той цѣли вылѣзла на драбину, щобы дôстати ся до шнурôвъ. На земли коло драбины бавила ся єѣ пôвторарôчна дитина. Наразъ чи поховзнула ся Курилюкова, чи не уважала, упала зъ драбины просто на дитину и убила єѣ своимъ тягаремъ. Але притôмъ и сама такъ потовкла ся, що на другій день померла.

— **Посвячене промысловои школы** у Львовѣ вôдбуло ся вчера въ присутности властей шкôльныхъ, Рады мѣскои, Дирекціи школы, цехôвъ и молодежи шкôльнои. До школы тои записало ся звышь двѣста ученикôвъ, и то въ бôлшôй части сынôвъ ремѣсникôвъ.

— **Небезпечнî передплатники.** Въ Капштадѣ въ полудневôй Африцѣ зачавъ оденъ муринъ выдавати ґазету. Вôнъ выховавъ ся въ Европѣ и вмѣвъ такъ писати свою ґазету мовою тамошныхъ муринôвъ, що въ короткôмъ часѣ выскавъ собѣ богато передплатникôвъ. Въ ґазетѣ своѣй набиравъ вôнъ дуже зъ горы тамошныхъ чорныхъ горожанъ за ихъ злî обычаѣ. Якійсь часъ передплатники то терпѣли, але коли имъ вже редакторъ занадто допѣкъ, то кôлькохъ зъ ныхъ вмовили ся, пôдсѣли на него и зловили та завели до печеры, розôбрали єго, положили надъ огнемъ, спекли и — зъѣли. — Коли се неправда, то бодай добра выдумка.

Всячина.

— **Чи кôньске мясо добре до ѣды?** — А хто бы ѣвъ кôньске мясо?! — певно заразъ вôдповѣсть кождый нашъ чоловѣкъ на то пытане. То правда, що у насъ кôньского мяса не ѣдять и неоденъ волѣвъ бы таки суху бульбу, а не конину. Але суть краѣ, де кôньскимъ мясомъ не бридять ся, а ѣдять єго такъ добре, якъ и всяке инше. Певно, не паны єго ѣдять, а бѣднѣйшî, котрыхъ на инше мясо не стати. Але чи оно справдѣ поживне такъ, якъ волове або инше мясо? Надъ тымъ радили нѣмецкî товариства опѣки надъ звѣрятами въ Карльсруге и тамъ оденъ членъ п. Берінґеръ мавъ вôдчитъ про кôньске мясо, яко поживу для людей. Вôнъ казавъ такъ: Найнещасливѣйшій звѣръ, то кôнь. Поки молодый та здоровый, то годують єго добре и обходять ся зъ нимъ сякъ-такъ, але якъ постарѣє ся и силу втратить, то вже про него такъ не дбає ся, мучить ся єго до послѣднои хвилѣ, абы лишь вôнъ вôдплативъ ся добре за клапоть сѣна або соломы. Якъ постарѣє ся вôлъ або корова, то годують ихъ, рѣжуть и ѣдять, а кôнь мучить ся, поки не впаде, або лупѣй не купить єго на шкôру. Якъ бы люде не бридили ся конины, то й коня на старôсть не ждала бы така немилосерна доля, бо єго годували бы на мясо. Нема — каже п. Берінґеръ — найменшои причины, уважати мясо кôньске гôршимъ, якъ кожде инше. Люде не здають собѣ навѣть справы зъ того, чому они єго не люблять. Таже кôнь чого будь не ѣсть. Єму и пашѣ треба чистои та доброи, вôнъ и воду тôлько чисту пє и радше згинувъ бы зъ голоду або спраги, а не ѣвъ бы и не пивъ бы того, що напр. безрога. Що до смаку, то кôньске мясо такъ мало рôжнить ся вôдъ волового, що неразъ по гостинницяхъ въ бôльшихъ мѣстахъ дають гостямъ кôньске мясо (особливо ковбаски), а они думають, що то волове. Тому сто лѣтъ на картофлю дивили ся такъ само скоса, якъ теперь на кôньске мясо, а нинѣ хто обôйде ся безъ неѣ? И дивувати ся треба, що міліоны люда ѣдять радше картофлю та иншу лиху поживу, а стôлько мяса, здорового и доброго, иде въ землю! Коли конину розôбрати хемічно, то она въ дечôмъ поживнѣйша и вôдъ воловины. Именно буліонъ зъ конины дуже поживный, лѣпшій якъ зъ воловины, и тому въ богато шпиталяхъ годують нимъ недужихъ.

Смакъ конины є трохи солодкавый, бо въ нѣй є бôльше такихъ частей, що мають цукоръ (ґлікоґену), якъ въ иншôмъ мясѣ. Але то лише въ варенôмъ мясѣ такій смакъ. Впрочôмъ вôнъ не є такій прикрый; отъ и мясо зъ оленя, дичины або й баранины має свôй смакъ, котрого декотрî не люблять, а иншî ажь пропадають за тымъ. До всего можна привыкнути. Мясо зъ нестарого, добре годованого коня має бути такъ смачне, якъ зъ гуски. А що найважнѣйше, мясо то є найздоровѣйше. Кôнь не знепадає на богато такихъ недугъ, на якî хорують волы, коровы и свинѣ. Угры, трихіны и т. п., а особливо сухоты дуже рѣдка слабôсть у коня, якъ то о тôмъ пересвѣдчили ся рѣзники. Вôдъ цвѣтня 1890 р. до цвѣтня 1891 р. въ Прусахъ въ яткахъ мѣскихъ зарѣзали 483.721 штукъ рогатои худобы; то мѣжь тыми 30.118 штукъ мало сухоты, значить одна товарина на 16. Въ тôмъ часѣ зарѣзали также 53.281 коней, а мѣжь ними було лише 40 хорыхъ на сухоты, значить оденъ кôнь на 1.332.

А кôлько тратить ся черезъ то, що люде не ѣдять кôньского мяса! П. Берінґеръ рахує такъ: Пôсля послѣдного спису всѣхъ коней въ Нѣмеччинѣ є 3,852.000. Коли кôнь жиє лише 15 лѣтъ, то що року меншає се число о 257.000 коней. Зъ того иде 86.000 на зарѣзъ, чи то на поживу для людей, чи для псôвъ. А мясо зô 171.000 коней иде въ бôльшôй части марно, такъ що держава тратить на тôмъ 33 міліонôвъ марокъ рôчно. И то дѣє ся въ тî часы, коли рôжнî хемики передумують надъ тымъ, яку бы то ѣду, дешеву и добру, вынайти для людей бѣдныхъ. Якъ бы люде привыкли до кôньского мяса, то не було бы такихъ харлакôвъ-коней, якихъ теперь подибуємо, бо годували бы ихъ на мясо. Давнѣйше н. пр. у Франціи плативъ лупѣй за коня 15 франкôвъ (около 6 зр.), а теперь купує єго рѣзникъ и платить 80 до 200 фр. за одного. Вôдъ коли въ Парижи ѣдять кôньске мясо, вôдъ тогды тамъ и конѣ лѣпшî та краснî. Выходить зъ того, що якъ не мы, то пôзнѣйше поколѣнє наше буде ѣсти конину.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Будапештъ, 8 жовтня. Вôдъ вчера о пôвночи до 6 год. вечеромъ занедужало на холеру 21 людей а померло 14.

Петербургъ, 8 жовтня. Царь поѣде завтра до Скерневицъ. Приѣзду Ґірса, котрого здоровлє поправилось, сподѣвають ся на грудень.

Почдамъ, 8 жовтя. Цѣсарь Вільгемъ поѣхавъ до Ваймару.

Римъ, 8 жовтня. Зачувати, що папа зъ нагоды епіскопского ювилею завôзве знову православну церковь, щобы вернула до католицкои.

Парижъ, 8 жовтня. Похоронъ Ренана вôдбувъ ся величаво при участи вôддѣлôвъ кавалеріѣ и пѣхоты. Надъ могилою промавлявъ міністеръ Буржоа и славивъ заслуги покôйника около літературы, науки и гуманности.

Будапештъ, 8 жовтня. Пôдчасъ вчерашного збѣговиска на Вацôвскôй улици, де було бôлше якъ 1000 людей, ранено одну особу тяжко а богато покалѣчено. Зъ вôконъ ляли кипятокъ на поліцію.

ніяхъ. Аґенты дагомейского короля збирають тыхъ невôльникôвъ цѣлыми масами въ дагомейскôй пристани Відахъ и середъ найтемнѣйшои ночи перевозять ихъ лодками купцѣвъ и торговельникôвъ живого людского мяса, абы ихъ не побачили европейскî кораблѣ, що кружать по тамошныхъ водахъ, а котрыхъ залога має пильнувати того, щобы не вела ся торговля невôльниками. Колибъ тî аґенты дôстались въ руки залоги такого корабля, то имъ бы заразъ смерть зробили, повѣсивши на першôй лѣпшôй галузи.

Колижъ таку лодку торговельникôвъ невôльниками прихопить середъ ночи залога корабля европейского, то они по просту кидають живе людске мясо у воду а самî утѣкають на берѣгъ, щобы тамъ сховати ся въ мочароватыхъ и безпечныхъ мѣсцяхъ. Кажуть, що головнымъ аґентомъ дагомейского короля бувъ до 1887 Португалецъ Юлій де Суза. Звычайно однакожь бувають тамошными торговельниками невôльникôвъ тî мурины, котрыхъ давнѣйше вывезено такожь яко невôльникôвъ до Бразиліѣ, а котрыхъ бôльша часть вернула назадъ до своеи вôтчины, щобы вôдтакъ пôдходити хитрымъ способомъ своихъ краянôвъ и ловити ихъ на продажь для тыхъ, що ихъ замовляють.

(Дальше буде.)

Надôслане.

89 б

75.000 зр.

выносить головна выграна великои 50-крейцаревои льотеріѣ. Звертаємо увагу читателѣвъ, що тягнене наступить уже 15 жовтня.

Одвѣчальный редакторъ: Адамъ [illegible]

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.